

**1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන**

**1.1 විශ්වාසනීය කළ මතය**

රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදලේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1942 අංක 18 දරන රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදලේ ආඥා පනතේ (621 අධිකාරියේ) 24(1) වගන්තිය, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

**1.2 විශ්වාසනීය කළ මතය සඳහා පදනම**

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විශ්වාසනීය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත.

**1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාලකවරුන්ගේ වගකීම්**

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

**1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම**

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් ,වේතනාත්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

**1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ**

**1.5.1 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම**

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විෂය	මුදල රු. මිලියන	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිදේර්ශය
(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දක්වා තිබූ ලැබිය යුතු රජයේ දායක මුදල සඳහා උපලේඛන ඉදිරිපත් කර නොතිබූ බැවින් කවර ආයතනයන් ගෙන් කුමන දායකයින් සඳහා ලැබිය යුතුද යන්න තහවුරු නොවුණි.	221.1	කේවල ශේෂ උපලේඛන	මෙතෙක් පවතින ශේෂය පසුව විශ්ලේෂණය කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් 2024 වසරේ සිට ඉදිරියට, වෙක්පත් මඟින් ආයතන මට්ටමින් ලැබෙන දායක මුදල් විශ්ලේෂණයක් ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රම වේදයක් ආරම්භ කර ඇති බව.	දායකයින්ගේ කේවල ගිණුම් පිලිබඳ විධිමත් දත්ත පද්ධතියක් පවත්වා ගැනීම මඟින් ශේෂයන්හි නිවැරදිතාවය තහවුරු කරගත යුතුය.
(ආ) කේවල ශේෂ උපලේඛන ඉදිරිපත් කර නොතිබූ බැවින් අනිවාර්ය දායක මුදල් ගිණුමේ ශේෂය හා රජයේ දායක මුදල්	36,705.6 56,522.3	කේවල ශේෂ උපලේඛන	මෙතෙක් පවතින ශේෂය පසුව විශ්ලේෂණය කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් 2024 වසරේ සිට ඉදිරියට, වෙක්පත් මඟින් ආයතන මට්ටමින් ලැබෙන දායක	දත්ත පද්ධතියක් පවත්වා ගැනීම මඟින් ශේෂයන්හි නිවැරදිතාවය තහවුරු කරගත යුතුය.

	ගිණුමේ ශේෂයේ නිවැරදිතාවය තහවුරු නොවුණි.		මුදල් විශ්ලේෂණයක් ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රම වේදයක් ආරම්භ කර ඇති බව.		
(ඇ)	ස්වේච්ඡා දායක මුදල් ගිණුමේ ශේෂය සම්බන්ධයෙන් හිමිකම් ලබන්නන්ගේ තොරතුරු ඉදිරිපත් නොවූ බැවින් එම ශේෂයෙහි නිවැරදිතාවය තහවුරු නොවුණි.	56.4	හිමිකම් ලබන්නන්ගේ තොරතුරු සහිත උපලේඛන	මෙතෙක් පවතින ශේෂය පසුව නිරවුල්ව විශ්ලේෂණය කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් 2024 වසරේ සිට ඉදිරියට, වෙක්පත් මගින් ආයතන මට්ටමින් ලැබෙන දායක මුදල් විශ්ලේෂණයක් ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රම වේදයක් ආරම්භ කර ඇති බව.	දත්ත පද්ධතියක් පවත්වා ගැනීම මගින් ශේෂයන්හි නිවැරදිතාවය තහවුරු කරගත යුතුය.
(ඈ)	1989 වර්ෂයේ සිට ඉදිරියට ගෙන එනු ලබන ගැලපුම් ගිණුමේ ශේෂය සඳහා කාල විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	5.6	කාල විශ්ලේෂණ	ඊට හේතුව වී ඇත්තේ ඇතැම් වැය ශීර්ෂ මේ වනවිට වෙනස් වී තිබීමත්, ඇතැම් ආයතන අහෝසි වී හෝ පරිපාලනමය වශයෙන් වෙනත් ආයතනයකට එකතු වී තිබීමත් වැනි කරුණු නිසාවෙන් බව.	වර්තමානයේ වගකිව යුතු ආයතනයන් හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළයුතුය.

**1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම**

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිදේර්ශය
1942 රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 25 වන වගන්තිය	එක් එක් මුදල් වර්ෂය අවසාන විමෙන් පසු විශ්‍රාම වැටුප් අධ්‍යක්ෂක විසින් එම දිනයේ දී අරමුදලේ තමාගේ නමින් බැරට පවත්නා මුළු මුදල් ප්‍රමාණය එක් එක් දායකයා වෙත දැනුම් දිය යුතු වුවත් එම අවශ්‍යතාවය ඉටු කිරීමට ක්‍රම වේදයක් සකස් කර නොතිබුණි.	මෙතෙක් පවතින ශේෂය පසුව නිරවුල්ව විශ්ලේෂණය කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් 2024 වසරේ සිට ඉදිරියට වෙක්පත් මගින්, ආයතන මට්ටමින් ලැබෙන දායක මුදල් විශ්ලේෂණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ආරම්භ කර ඇති බව දන්වමි.	පනතේ විධිවිධාන වලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

**2. මූල්‍ය සමාලෝචනය**

**2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල**

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.මිලියන 17,102.56 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.මිලියන 8,273.96 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි වැඩිවීමට ආයෝජන මත පොලී ආදායම රු.මිලියන 8,829.72 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.මිලියන 8,273.96 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.මිලියන 6,570.59 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.මිලියන 1,703.37 ක වැඩිවීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වැඩිවීමට ආයෝජන මත පොලී ආදායම රු.මිලියන 1,707.58 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

**3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය**

**3.1 කළමනාකරණ අකායර්ක්ෂමතා**

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිදේර්ශය
<p>රු.17,102,563,543 ක් වූ පොලී ආදායම දායකයින් අතර විසර්ජනය කිරීම සඳහා ආරම්භක මාසික වෙන් කිරීම් වටිනාකමෙන් සාමාන්‍ය අගයක් පදනම් කොටගෙන අනුපාතය තීරණය කර තිබුණ ද එම පදනම විගණනයට අනාවරණය නොවූ අතර එමඟින් පොලී ආදායම දායකයින් අතර සම්පූර්ණයෙන් බෙදියාමක් සිදුනොවන බව නිරීක්ෂණය විය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රු.8,731,182 ක් වූ පොලී ආදායමක් දායකයින් අතර නොබෙදා පොදු සංචිතයට මාරුකර තිබුණි.</p>	<p>රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල් ආඥා පනතේ 11 වන වගන්තිය මගින් මගපෙන්වීම් ලබා දී ඇති බවත් ඒ අනුව කළමනාකරණ කමිටුව විසින් තීරණය කරනු ලබන ප්‍රතිශතයන් පදනම් කරගෙන දායකයින් අතර ප්‍රතිලාභ බෙදාදීමත් පොදු සංචිතයට මාරු කිරීමත් සිදු කර ඇති බව.</p>	<p>පොලී ආදායම විසර්ජනය කිරීම සඳහා විධිමත් පදනමක් අනුමත කර ගත යුතුයි.</p>